

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างอาคารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน ครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคใต้ที่ได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างในปีงบประมาณ 2539 ในวงเงินไม่เกิน 5 ล้านบาท ซึ่งทั้งหมดจำนวน 20 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน รวมประชากรทั้งหมด 60 คน ใช้เป็นประชากรทั้งหมด
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แนวการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากกรของงานตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน และครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2538 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2539 จำนวน 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง และชุดที่ 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มประชากรและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับด้วยตนเอง ได้สัมภาษณ์ประชากรครบทั้งหมด 60 คน คิดเป็นร้อยละ 100
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอผลการวิจัยในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 30 - 40 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 5 - 10 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับงานพัสดุมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มีจำนวนคาบทำการสอนระหว่าง 16 - 20 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอนโดยส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่

1.2 กลุ่มครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30 - 40 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 11 - 15 ปี มีประสบการณ์ในการควบคุมงานก่อสร้างมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ครั้ง มีจำนวนคาบทำการสอนระหว่าง 16 - 20 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายหน้าที่พิเศษให้ทำนอกเหนือจากงานสอน โดยทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายมากที่สุด

1.3 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในระหว่าง 41 - 50 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอายุราชการอยู่ในระหว่าง 11 - 20 ปี มีประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการก่อสร้างมาแล้ว 6 - 10 ครั้ง

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงาน

2.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน ได้ดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างอาคารโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย การจัดทำใบประกาศประกวดราคา การจำหน่ายแบบรูปรายการ การประกวดราคาจ้างก่อสร้าง การทำสัญญาจ้างก่อสร้าง การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง และการปฏิบัติตามเงื่อนไขระหว่างประกันสัญญาของผู้รับจ้าง

2.1.1 การจัดทำใบประกาศแจ้งความประกวดราคาจ้างก่อสร้าง ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียนได้รับความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างก่อสร้างโดยวิธีศึกษาค้นคว้าจากหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง โดยการศึกษาจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่ปรับปรุง

แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2538 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2539 และจากระเบียบดังกล่าวจะศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง การร่างสัญญาและการทำสัญญารวมทั้งหลักประกันสัญญา เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้าง จะจัดเตรียมเอกสารที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการประกวดราคาไว้ให้ครบถ้วน การจัดทำใบประกาศแจ้งความประกวดราคาจะใช้ตามตัวอย่างที่กรมสามัญศึกษาได้แจกให้ตอนเข้ารับการอบรม รายละเอียดที่บรรจุลงในใบประกาศแจ้งความประกวดราคาได้แก่ รายการที่ต้องการจ้าง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าประกวดราคา กำหนดวัน เวลา รับและเปิดซองประกวดราคา สถานที่และระยะเวลาในการจำหน่ายเอกสารประกวดราคา เมื่อจัดทำใบประกาศเสร็จเรียบร้อยแล้วจะทำการเผยแพร่โดยการปิดประกาศที่โรงเรียนในที่เปิดเผยแพร่ ส่งไปประกาศยังกรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและศูนย์รวมข่าวประกวดราคา

2.1.2 การจำหน่ายแบบรูปรายการ ส่วนใหญ่จะให้ห้องธุรการเป็นที่จำหน่าย การดำเนินการจำหน่ายแบบรูปรายการโรงเรียนจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้ร่วมกันรับผิดชอบจำหน่ายเป็นวัน ๆ วันละอย่างน้อย 2 คน การจำหน่ายแบบรูปรายการขณะที่ผู้ได้รับมอบหมายมีความกำลังทำการสอนอยู่ หรือไม่สามารถอยู่จำหน่ายแบบรูปรายการในวันที่ได้รับมอบหมายได้ จะมอบหมายให้เพื่อนที่ได้รับมอบหมายเป็นคู่ในวันนั้นทำหน้าที่แทน การนำผู้ซื้อแบบรูปรายการไปชี้สถานที่ก่อสร้าง จะนำชี้สถานที่ก่อสร้างทันทีหลังผู้มาซื้อได้รับเอกสารประกวดราคาเรียบร้อยแล้ว

2.1.3 การประกวดราคาจ้างก่อสร้าง มีการเตรียมการก่อนถึงกำหนดวันรับและเปิดซองประกวดราคา ส่วนใหญ่จะจัดเตรียมเอกสาร สถานที่รับและเปิดซองประกวดราคาไว้ให้พร้อม ทำการซักซ้อมความเข้าใจกับคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา โดยจะชี้แจงเกี่ยวกับการรับและการลงทะเบียนประจำของ การตรวจหลักประกันของ การตรวจเอกสารตามบัญชีรายการเอกสารของผู้เสนอราคา การเปิดซอง และการพิจารณาผลการประกวดราคา หน้าที่ของคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคาคือ รับและลงชื่อกำกับที่ซอง ตรวจหลักประกันของ ออกใบรับของให้ผู้ยื่นซองไว้เป็นหลักฐาน เปิดซองประกวดราคาแล้วอ่านแจ้งราคา และส่งใบเสนอราคาและเอกสารต่าง ๆ ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา หน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาคือ ตรวจคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ตรวจใบเสนอราคา ตรวจเอกสารหลักฐานต่าง ๆ คัดเลือกผู้เสนอราคาถูกต้องตามเงื่อนไขและรายงานผลพร้อมความเห็นต่อผู้มีอำนาจสั่งการผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ หลักประกันของผู้รับจ้างใช้ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือค้ำประกันของธนาคารภายในประเทศ การคืนหลักประกันของจะคืนให้ผู้ยื่นซองประกวดราคาภายหลัง

ใน 15 วัน ผลการประกวดราคาหากมีผู้เสนอราคาต่ำสุดเท่ากันหลายรายจะให้ผู้ที่เสนอราคาเท่ากัน เสนอราคาใหม่พร้อมกันโดยวิธียื่นซองประกวดราคา หากผู้เสนอราคารายต่ำสุดยังเกินวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร จะเชิญผู้รับจ้างมาต่อรองราคาลงมาให้เท่ากับวงเงินที่ได้รับจัดสรรหากไม่เป็นผลจะบันทึกเสนอให้ผู้บริหารสั่งยกเลิกการประกวดราคาครั้งนั้น

2.1.4 การทำสัญญาจ้างก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะใช้แบบของกรมสามัญศึกษา ส่วนการมอบสถานที่ก่อสร้างให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการ จะใช้วิธีทำหนังสือมอบสถานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนคืนหลักประกันสัญญาให้ผู้รับจ้าง จะแจ้งให้ผู้รับจ้างดำเนินการแก้ไขส่วนชำรุดเสียหายตามที่ได้แจ้งไว้ก่อนหน้าให้เรียบร้อยก่อนถึงกำหนดเวลา

2.1.5 การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง การทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ประสานงานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การพิจารณาคุณสมบัติเพื่อเสนอแต่งตั้งบุคลากรให้เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง จะคัดเลือกผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านก่อสร้างมาก่อน การส่งมอบงานก่อสร้างตามงวดงานของผู้รับจ้าง จะแจ้งให้ผู้รับจ้างทำหนังสือขอส่งมอบงานผ่านผู้ควบคุมงานก่อสร้าง การเตรียมความพร้อมในวันตรวจรับมอบงาน เจ้าหน้าที่พัสดุจะจัดเตรียมเอกสารการตรวจรับมอบงานไว้ให้คณะกรรมการจ้างได้ลงนาม

2.1.6 การปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา การขอใช้กระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ร่วมกับโรงเรียน ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่พัสดุจะแนะนำให้ผู้รับจ้างไปแจ้งขอใช้กระแสไฟฟ้าและน้ำประปาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง การป้องกันอุบัติเหตุในขณะทำการก่อสร้าง จะใช้วิธีประกาศห้ามไม่ให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างเข้าไปในบริเวณพื้นที่ก่อสร้างโดยเด็ดขาด ส่วนการเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง จะชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้รับจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2 กลุ่มผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ได้ดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างอาคารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาแบบรูปรายการและรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง การเตรียมความพร้อมส่วนตัว การตรวจงานก่อสร้างประจำวัน การตรวจสอบงานฐานราก(การตอกเข็มคอนกรีต) การตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง

2.2.1 การศึกษาแบบรูปรายการและรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง การจัดเตรียมแบบรูปรายการละเอียด และสำเนาสัญญาไว้ศึกษาล่วงหน้า ส่วนใหญ่จะได้รับจากกองออกแบบและก่อสร้างตอนเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง การศึกษาแบบ

รูปรายการและสำเนาสัญญาจะใช้วิธีศึกษาทำความเข้าใจด้วยตนเอง ในการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบรูปรายการกับรายละเอียดประกอบแบบที่แนบท้ายสัญญา ผู้ควบคุมงานจะตรวจสอบด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างแบบรูปรายการละเอียดประกอบแบบในสัญญา ผู้ควบคุมงานก่อสร้างจะใช้วิธีศึกษาเปรียบเทียบแบบรูปรายการกับรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างให้ละเอียด เมื่อพบว่าแบบรูปรายการและรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้างมีข้อขัดแย้งกัน จะนำไปปรึกษาหารือกับสถาปนิกและวิศวกรเจ้าของแบบเพื่อขอความกระจ่าง การได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและลำดับขั้นตอนของการก่อสร้าง ส่วนใหญ่ได้จากการเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างของกรมสามัญศึกษา

2.2.2 การเตรียมความพร้อมส่วนตัวก่อนทำหน้าที่ควบคุมงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่ผู้ควบคุมงานก่อสร้างจะอ่านแบบรูปรายการละเอียดประกอบแบบไว้ล่วงหน้า การตกลงทำความเข้าใจกับผู้รับจ้างก่อนลงมือทำงาน จะทำความเข้าใจแบบรูปรายการที่พบว่าขัดแย้งกันร่วมกับผู้รับจ้าง การวางแผนการทำงานส่วนตัวเมื่อผู้รับจ้างเริ่มลงมือทำงาน ผู้ควบคุมงานจะกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาและปริมาณงานที่คาดว่าจะแล้วเสร็จในแต่ละงวดงาน การจัดทำแผนการควบคุมงานให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ผู้ควบคุมงานจะทำความตกลงกับผู้รับจ้างถึงวิธีการดำเนินงานตามเงื่อนไขและกำหนดเวลา การกำหนดขอบเขตพื้นที่การทำงานของผู้รับจ้าง ผู้ควบคุมงานจะอำนวยความสะดวกให้ผู้รับจ้างตามความจำเป็น โดยกำหนดบริเวณการทำงานและเส้นทางสัญจรให้เป็นสัดส่วน

2.2.3 การตรวจสอบงานก่อสร้าง เมื่อถึงวันกำหนดลงมือทำงานแต่ผู้รับจ้างยังไม่ลงมือทำงาน ส่วนใหญ่ผู้ควบคุมงานจะบันทึกไว้ในสมุดควบคุมงานก่อสร้างว่าผู้รับจ้างไม่ได้ทำงานตั้งแต่วันที่ถัดจากวันลงนามในสัญญา การตรวจสอบสถานที่เก็บวัสดุและบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง ผู้ควบคุมงานก่อสร้างจะทำการตรวจสอบทุกครั้งที่มีการนำวัสดุเข้าเก็บ การปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมงานก่อสร้าง จะไปตรวจสอบและควบคุมงานก่อสร้างทุกวันโดยเฉพาะช่วงเช้าและเย็น การตรวจสอบการปักผังอาคารที่จะก่อสร้างใหม่ จะตรวจสอบตำแหน่งของอาคารและทิศทางให้ถูกต้องตรงตามผังบริเวณของโรงเรียนตามที่กรมสามัญศึกษาได้อนุมัติไว้ การตรวจสอบวัสดุที่นำมาใช้ในการก่อสร้าง จะทำการตรวจสอบทุกครั้งที่มีการนำวัสดุเข้ามาในพื้นที่ก่อสร้างโดยเฉพาะชนิด ขนาด จำนวนและหนังสือรับรอง มอก. การควบคุมงานขณะที่มีคาบทำการสอน จะไปควบคุมงานอย่างใกล้ชิดเฉพาะช่วงขั้นตอนที่สำคัญต้องดูแลเป็นพิเศษ

2.2.4 การใช้เสาเข็มคอนกรีต การเตรียมความพร้อมก่อนถึงวันตอกเสาเข็ม ส่วนใหญ่ผู้ควบคุมงานจะจัดเตรียมเอกสารและแบบบันทึกการตอกเข็มไว้ล่วงหน้า ก่อนอนุญาตให้ทำการตอก จะตรวจสอบอายุของเสาเข็มเสียก่อน ในการตอกเสาเข็มคอนกรีต ส่วนใหญ่จะให้ผู้รับจ้างใช้เสาเข็มเต็มความยาวตามแบบทำการทดลองตอกก่อน 3 จุด แล้วให้คณะกรรมการตรวจการจ้างพิจารณากำหนดให้ใช้ความยาวเฉลี่ยตามสภาพที่เป็นจริงส่วนที่เหลือจะขอลด

2.2.5 การตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ส่วนใหญ่ผู้ควบคุมงานก่อสร้างจะตรวจตราการทำงานของผู้รับจ้างให้ถูกต้องตามแบบรูปรายการทุกชั้นตอน การผูกและมัดเหล็กเสริมโครงสร้าง จะตรวจสอบขนาดและระยะห่างของลูกปลอกให้ถูกต้อง การผสมคอนกรีตหล่อโครงสร้าง ผู้ควบคุมงานจะคอยกำกับให้ผู้รับจ้างใช้กระบะตวงวัสดุหินและทรายก่อนนำไปผสมทุกครั้ง ก่อนอนุญาตให้ผู้รับจ้างเทคอนกรีตลงในแบบ จะตรวจสอบขนาดของแบบ การผูกเหล็กและให้ทำการหนุนลูกปูนให้เรียบร้อย การเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร จะตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ถูกต้องตรงตามแบบรูปรายการ การติดตั้งเครื่องสุขภัณฑ์และอุปกรณ์ จะตรวจสอบการติดตั้งให้ถูกต้องตรงตามตำแหน่งที่แบบกำหนด การใช้สีทาอาคารจะให้ผู้รับจ้างนำแคตตาล็อกตัวอย่างสีมาให้คณะกรรมการตรวจการจ้างคัดเลือกและกำหนดส่วนใดจะใช้สีอะไร แล้วทำการบันทึกเบอร์สีลงในสมุดพร้อมทั้งให้ผู้รับจ้างลงนามรับทราบ การรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและเก็บทำความสะอาดโดยรอบพื้นที่ก่อสร้าง จะกำกับดูแลให้ผู้รับจ้างปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาข้อ 18

2.3 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้ดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างอาคารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย การสั่งการและการมอบหมายงาน การประกวดราคาจ้างก่อสร้าง การทำสัญญาจ้างก่อสร้าง การสั่งกำกับให้ผู้ควบคุมงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ การกำหนดพื้นที่ก่อสร้าง และการตรวจสอบผังบริเวณ การตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับ-จ้าง การบันทึกและการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง

2.3.1 การสั่งงานและการมอบหมายงาน เมื่อโรงเรียนได้รับหนังสือแจ้งจัดสรรเงินงบประมาณค่าก่อสร้างประจำงวด ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะสั่งการให้เจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำใบประกาศแจ้งความประกวดราคาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ การสั่งการจะกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยการเก็ดยึดลงในหนังสือแจ้งจัดสรร เมื่อจัดทำเสร็จแล้วให้ทำการเผยแพร่ โดยปิดประกาศที่โรงเรียนในที่เปิดเผย ส่งไปยังกรมประชาสัมพันธ์ และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

2.3.2 การประกวดราคาจ้างก่อสร้าง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา และคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาไปพร้อมกัน ในการประกวดราคา หากมีผู้เสนอราคาหลายรายแต่ทำถูกต้องตามรายละเอียดและเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา เพียงรายเดียว ผู้บริหารจะพิจารณาให้ดำเนินการตามรายงานและความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา หากผู้เสนอราคาขายต่ำสุดยังเกินวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ผู้บริหารจะเชิญผู้รับจ้างมาต่อรองราคาลดลงให้เท่าวงเงินที่ได้รับจัดสรร

2.3.3 การทำสัญญาจ้างก่อสร้าง รูปแบบของสัญญาที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้แบบของกรมสามัญศึกษา หลังได้ผู้รับจ้างแล้วแต่ยังไม่ได้ลงนามในสัญญาเนื่องจากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เพื่อเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญหรือเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา จะหาทางต่อรองให้ผู้รับจ้างยินยอมดำเนินการตามเงื่อนไขใหม่ก่อนลงนามในสัญญา เมื่อทำสัญญาเสร็จจะต้องจัดส่งสำเนาสัญญาไปให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

2.3.4 การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่ การพิจารณาคัดเลือกครูเพื่อแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง จะคัดเลือกผู้ที่อาวุโสมีความรู้และประสบการณ์ในการก่อสร้างมาก่อน หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจการจ้าง จะทำหน้าที่ตรวจรับมอบงานแต่ละงวดงานพร้อมทั้งลงชื่อในเอกสารหลักฐานการตรวจรับมอบงานประจำงวด การพิจารณาคัดเลือกครูให้ทำหน้าที่ผู้ควบคุมงานก่อสร้างต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างมาแล้ว การแต่งตั้งครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างจะแต่งตั้งอย่างน้อย 2 คน เพื่อให้สลับสับเปลี่ยนกันดูแลงานก่อสร้างได้ตลอดเวลา ก่อนมีคำสั่งแต่งตั้งจะเชิญครูไปสอบถามความสมัครใจก่อน เมื่อตกลงก็จัดส่งเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างของกรมสามัญศึกษา

2.3.5 การสั่งกำกับให้ผู้ควบคุมงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนใหญ่ จะสั่งกำกับให้ผู้ควบคุมงานไปตรวจและควบคุมงานก่อสร้างทุกวันพร้อมบันทึกรายละเอียดการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง จำนวนคนงาน วัสดุและสภาพแวดล้อม การตรวจสอบงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียด จะสั่งกำกับให้ผู้ควบคุมงานตรวจราชการทำงานของผู้รับจ้างให้ถูกต้องตามแบบรูปรายการทุกชั้นตอน การวางแผนการทำงานจะแนะนำให้ผู้ควบคุมงานคอยควบคุมดูแลให้การดำเนินงานก่อสร้างเป็นไปตามกำหนดเวลา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพวัสดุ จะสั่งให้ทำการตรวจสอบทุกครั้งที่มีการนำวัสดุเข้ามา

2.3.6 การกำหนดขอบเขตพื้นที่การทำงานของผู้รับจ้าง ส่วนใหญ่จะมอบหมายให้ผู้ควบคุมงานทำการกำหนดบริเวณพื้นที่การทำงานและทางสัญจรให้เป็นสัดส่วน ด้านการเตรียมพื้นที่ก่อสร้าง จะให้ผู้ควบคุมงานแจ้งให้ครูอาจารย์ นักเรียนและนักการภารโรงทราบแนวเขตพื้นที่ทำการก่อสร้าง การตรวจสอบผังบริเวณทำการก่อสร้าง ให้ผู้ควบคุมงานตรวจสอบตำแหน่งและทิศทางให้ถูกต้องตามผังบริเวณของโรงเรียนตามที่ได้รับอนุมัติจากกรมฯ

2.3.7 การตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมงาน ด้านการประสานงานระหว่างผู้รับจ้าง ผู้ว่าจ้าง คณะกรรมการตรวจการจ้าง สถาปนิกและวิศวกร ส่วนใหญ่จะให้ผู้ควบคุมงานประสานงานให้ความร่วมมือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หากผู้ควบคุมงานพบปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง จะให้รายงานให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง พิจารณาสั่งการ การขอส่งมอบงานตามงวดงาน จะให้ผู้ควบคุมงานตรวจสอบงานเบื้องต้นที่ผู้รับจ้างขอส่งมอบว่าถูกต้องหรือไม่ การควบคุมงานขณะที่มีคาบทำการสอน จะให้ทั้งชั้นไปไปควบคุมดูแลได้เฉพาะชั้นตอนที่สำคัญ ในวันที่ไม่สามารถอยู่ปฏิบัติหน้าที่ได้ จะให้มอบหมายให้เพื่อนสลับคู่ดูแลแทน ส่วนการเปลี่ยนแปลงแก้ไข เพิ่มเติมให้ผู้ควบคุมงานบันทึกเสนอผู้มีอำนาจสั่งการ อนุมัติการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติตามเงื่อนไขระหว่างประกันสัญญา จะสั่งการให้ฝ่ายพัสดุทำหนังสือลงทะเบียนส่งทางไปรษณีย์ตอบรับถึงผู้รับจ้าง ให้ดำเนินการแก้ไขส่วนชำรุดเสียหายให้แล้วเสร็จก่อนหมดสัญญา

2.3.8 การบันทึกผลการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ให้ผู้ควบคุมงานบันทึกผลการปฏิบัติงานและเหตุการณ์แวดล้อมประจำวัน การรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ให้ผู้ควบคุมงานรายงานทุกสัปดาห์

ตอนที่ 3 ปัญหาจากการดำเนินงาน

3.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน พบปัญหาจากการดำเนินงาน ประกอบด้วย การจัดทำใบประกาศแจ้งความประกวดราคา การประกวดราคาและการทำสัญญาจ้างก่อสร้าง การปฏิบัติตามเงื่อนไขระหว่างประกันสัญญา

3.1.1 การจัดทำใบประกาศแจ้งความประกวดราคา ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนครึ่งหนึ่งตอบว่า ไม่มีปัญหาในการจัดทำ ที่มีปัญหาส่วนใหญ่เนื่องจากไม่มีตัวอย่างแบบฟอร์มใบประกาศแจ้งความประกวดราคาไว้ศึกษาที่โรงเรียนต้องไปขอถ่ายสำเนามาจากโรงเรียนอื่นซึ่งไม่ชัดเจนและข้อความตกหล่น

3.1.2 การเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกวดราคาจ้างก่อสร้างส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหา ที่มีปัญหาระบุว่ามักได้รับการปฏิเสธจากครูที่เสนอแต่งตั้งอ้างว่าไม่มีประสบการณ์ และไม่มีครูที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางร่วมเป็นคณะกรรมการ การรับและเปิดซองประกวดราคา ส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหา ที่มีปัญหาพบว่า ผู้รับจ้างมักประวิงเวลารอจนใกล้ถึงเวลาปิดรับจึงยื่นซองประกวดราคา การพิจารณาผลการประกวดราคา ผู้รับจ้างมักจะเสนอราคาสูงเกินวงเงินงบประมาณที่โรงเรียนได้รับจัดสรร การทำสัญญาจ้างก่อสร้างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ที่มีปัญหาระบุว่าผู้รับจ้างมักประวิงเวลาไม่มาลงนามในสัญญาตามนัดหมาย

3.1.3 ปัญหาในการดำเนินงานก่อสร้างของผู้รับจ้าง ส่วนใหญ่ระบุว่าผู้รับจ้างมักจะปล่อยเวลาให้เนิ่นนานก่อนลงมือทำงานหลังลงนามในสัญญาแล้ว ส่วนปัญหาที่ทำให้งานก่อสร้างล่าช้ากว่ากำหนด จะเกิดจากภัยธรรมชาติโดยเฉพาะฝนตกหนักติดต่อกันหลายวันทำให้น้ำท่วมขังพื้นที่ก่อสร้างเป็นเวลานาน การปฏิบัติตามเงื่อนไขระหว่างประกันสัญญาจำนวนครั้งหนึ่งไม่มีปัญหา ที่มีปัญหาระบุว่าต้องทำหนังสือยื่นเตือนหลายครั้งผู้รับจ้างจึงจะยอมลงมือปฏิบัติตาม การตรวจรับมอบงานตามงวดงาน ส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหา ที่มีปัญหาระบุว่าผู้รับจ้างมักจะขอส่งมอบงานก่อนที่งานจะแล้วเสร็จจริงตามงวด

3.2 กลุ่มครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง พบปัญหาจากการดำเนินงาน ประกอบด้วย การศึกษาแบบรูปายการ การตรวจสอบงานก่อสร้าง การปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน การบันทึกผลการปฏิบัติงาน การสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไข และการตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้าง

3.2.1 ปัญหาจากการศึกษาแบบรูปายการ ส่วนใหญ่ระบุว่า แบบรูปายการไม่ชัดเจน

3.2.2 ปัญหาการควบคุมงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบรูปายการ ส่วนใหญ่มีปัญหาเนื่องจากคนงานขาดประสบการณ์และมีมือทำงานเอาแต่สะดวก ปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามหลักวิชาช่าง มีอุปสรรคจากภัยธรรมชาติโดยเฉพาะฝนตกหนักทำให้น้ำท่วมขังพื้นที่ก่อสร้าง

3.2.3 ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน ส่วนใหญ่จะไม่มีเวลาสำหรับเตรียมการสอน สวัสดิการและผลตอบแทนที่ได้รับไม่สอดคล้องกับภารกิจที่รับผิดชอบ

3.2.4 การสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขและการบันทึกการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ผู้รับจ้างจะไม่ยอมรับฟังเหตุผลและไม่ยอมปฏิบัติตามต้องทำบันทึกยื่นเตือนหลายครั้ง การบันทึกผลการปฏิบัติงานไม่มีตัวแทนผู้รับจ้างร่วมลงนามในสมุดควบคุมงานทุกวัน

3.2.5 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน การตอกเสาเข็มคอนกรีตส่วนใหญ่พบว่า พื้นที่ก่อสร้างมีสภาพดินแข็งผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าจะไม่สมควรให้ตอกเข็ม เพราะตอกลงไปก็ไม่ได้เต็มความยาวที่กำหนด การผสมคอนกรีตหล่อโครงสร้าง คนงานมักจะไม่ปฏิบัติตามหลักวิชาช่างและขาดการเตรียมการที่ดี การทำผิวพื้นและการตกแต่งฝ้าผนัง การติดตั้งวงกบบานประตู หน้าต่างและการเดินสายไฟฟ้า ผู้รับจ้างมักจะใช้ช่างที่ไม่มีประสบการณ์การติดตั้งขาดความปราณีตสวยงาม การติดตั้งเครื่องสุขภัณฑ์ ช่างมักจะไม่ระมัดระวังขณะทำการติดตั้งทำให้มีเศษวัสดุตกลงไปในท่อเมื่อใช้ไปสักระยะจะเกิดการอุดตัน

3.3 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน พบปัญหาจากการดำเนินงานก่อสร้าง ประกอบด้วย การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ควบคุมงาน การดำเนินงานของผู้รับจ้าง หน้าที่ประจำของผู้ควบคุมงาน และการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

3.3.1 คุณสมบัติของครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่ระบุว่าความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานก่อสร้างมีน้อย การควบคุมงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบรูปรายการ มักจะมีความเห็นขัดแย้งกับผู้รับจ้างเกี่ยวกับหลักวิชาช่างและหลักปฏิบัติ แบบรูปรายการมักมีข้อความขัดแย้งกัน

3.3.2 การดำเนินงานก่อสร้างส่วนใหญ่มีปัญหาเนื่องจากภัยธรรมชาติ การใช้วัสดุมักจะมีคุณภาพไม่ตรงตามตัวอย่างที่ได้รับอนุมัติ การดูแลรักษาความปลอดภัยในหน่วยงานก่อสร้าง ผู้รับจ้างก็ไม่ได้ทำรั้วกันพื้นที่บริเวณให้เป็นสัดส่วนแยกออกจากกัน

3.3.3 การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน ส่วนใหญ่พบว่าคุณภาพการสอนของครูจะลดลงเนื่องจากไม่มีเวลาสำหรับเตรียมการสอน การบันทึกผลการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างพบว่าไม่มีการลงนามในสมุดคุมงานทั้งสองฝ่าย

3.3.4 การเปลี่ยนแปลงแก้ไข เพิ่มเติมหรือตัดทอนงาน ส่วนใหญ่ผู้รับจ้างจะใช้ช่างที่ด้อยฝีมือยิ่งแก้ไขยิ่งทำให้เสียหายมากขึ้น การสั่งหยุดงานผู้รับจ้างมักจะไม่ยอมรับทราบคำสั่งและผู้ควบคุมงานไม่รู้จักสั่งหยุดงานแล้วทำให้ผู้รับจ้างต้องทำงานล่าช้า

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างอาคารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคใต้ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นเพศที่มีความรอบคอบละเอียดอ่อนในการทำงานเกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับงานธุรการเป็นอย่างดี มีอายุอยู่ระหว่าง 30 - 40 ปี เป็นวัยทำงานที่มีความรับผิดชอบซึ่งสอดคล้องกับปารปฏิบัติงานในหน้าที่และภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ ด้านอายุราชการพบว่าส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 5 - 10 ปี มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับงานพัสดุมาแล้ว 1 - 5 ปี จึงมีประสบการณ์ด้านวิชาชีพครู มีความรู้และความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ตามหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบพอสมควร ด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน ส่วนใหญ่จะมีคาบทำการสอนสัปดาห์ละ 16 - 20 คาบ เฉลี่ยแล้วต้องทำหน้าที่สอนวันละ 4 - 5 คาบ ผู้วิจัยเห็นว่ามีความคาบต้องทำการสอนมากเกินไป เพราะนอกเหนือจากงานสอนแล้วยังต้องทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียนรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและครุภัณฑ์ต่าง ๆ ตามความประสงค์ของแต่ละฝ่าย จึงต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดนับว่ามีภารกิจมากเกินอัตราเฉลี่ยโดยทั่วไป

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ทั้งหมดเป็นเพศชายซึ่งเหมาะสมตามลักษณะของกรปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ทางด้านช่างเข้ามาเสริมช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในเพศหญิงโดยทั่วไปจะเป็นเพศที่รักสวยรักงามจึงไม่ชอบการปฏิบัติงานลักษณะที่ต้องเสี่ยงกับอันตรายและความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองได้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี เป็นผู้มีวุฒิภาวะเหมาะสมอยู่ในวัยทำงานเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบซึ่งสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายรู้จักไตร่ตรองถ่วงถ้ มีวุฒิสูงสุดระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอายุราชการที่มีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนักอยู่ระหว่าง

น้อยกว่า 5 ปี 11 - 15 ปี และ 16 - 20 ปี มีความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่เป็นอย่างดี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการควบคุมงานก่อสร้างมาแล้ว 1 - 5 ครั้ง เพียงพอที่จะควบคุมดูแลให้งานก่อสร้างดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนของการก่อสร้างให้ถูกต้องตามแบบรูปรายการละเอียดและเงื่อนไขสัญญาทุกประการได้

การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน ส่วนใหญ่จะมีคาบทำการสอนสัปดาห์ละ 16 - 20 คาบ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ นิตยา เทพอรุณรัตน์ (2537) ที่ว่า ครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างต้องทำหน้าที่สอนโดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 คาบ และต้องทำหน้าที่ควบคุมงานก่อสร้างทุกวันทุกขั้นตอนของการดำเนินการก่อสร้าง ส่วนการปฏิบัติหน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอน ส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าฝ่าย แสดงให้เห็นว่า ครูที่ทำหน้าที่ควบคุมงานก่อสร้างต้องรับภาระงานทั้งด้านปฏิบัติการสอน ทำหน้าที่พิเศษและควบคุมงานก่อสร้างในเวลาเดียวกัน การจะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกด้านให้สอดคล้องกัน ทางโรงเรียนจะต้องเอื้ออำนวยให้ครูที่ทำหน้าที่เหล่านี้เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งได้แก่การจัดคาบการสอนเป็นช่วง ๆ ไม่ติดต่อกันหลายคาบ หรือไม่ก็ลดจำนวนคาบทำการสอนให้เหลือน้อยลง เพื่อให้มีเวลาสำหรับการไปตรวจสอบดูแลงานก่อสร้างสลับกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนและงานในหน้าที่อื่นได้สะดวกยิ่งขึ้น

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี เป็นผู้อาวุโสสูงในการปฏิบัติหน้าที่จนเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ได้บังคับบัญชา และผู้คนโดยทั่วไป มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้นำในสถานศึกษา มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี นับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการก่อสร้างมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ครั้ง แสดงว่ามีความชัดเจนในระเบียบและขั้นตอนของการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี สามารถดูแลควบคุมให้การดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงาน

2.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการก่อสร้าง ด้วยตนเองจากหนังสือคู่มือการปฏิบัติงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง โดยเฉพาะหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่พัสดุ-โรงเรียน ซึ่งได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2538 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2539 ในเรื่องของการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง การร่างและการทำสัญญาจ้าง และหลักประกันสัญญา ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานเกี่ยวกับการก่อสร้างส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าหน้าที่พัสดุที่จะต้องรับผิดชอบดำเนินการ จึงต้องศึกษาระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด ทุกโรงเรียนจะต้องมีระเบียบเหล่านี้ไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับงานพัสดุอยู่ที่ฝ่ายธุรการ เนื่องจากทุกโรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ควบคุม ตรวจสอบวัสดุครุภัณฑ์ให้ถูกต้องตามระเบียบโดยเคร่งครัดอยู่แล้ว

เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะจัดทำใบแจ้งความประกวดราคาตามแบบอย่างของกรมสามัญศึกษาที่ได้รับตอนเข้ารับการอบรมอย่างครบถ้วน เสร็จแล้วทำการเผยแพร่ตามสถานที่ที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

2.1.2 การจำหน่ายแบบรูปรายการ และการนำชี้สถานที่ก่อสร้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ จะใช้ห้องธุรการเป็นสถานที่จำหน่ายโดยทางโรงเรียนจะแต่งตั้งครูทุกคนให้ร่วมกันรับผิดชอบในการจำหน่ายวันละ 2 คนเพื่อให้สลับสับเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่ได้หากมีความจำเป็น โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนห้องเรียนมีน้อยส่วนใหญ่จะไม่มีห้องสำนักงานเฉพาะของแต่ฝ่ายจึงจำเป็นต้องใช้ห้องทำงานของครูเป็นสถานที่จำหน่ายแบบรูปรายการและทำงานอื่นไปพร้อม ๆ กัน

2.1.3 การประกวดราคาจ้างก่อสร้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ก่อนถึงวันกำหนดรับและเปิดซองประกวดราคา เจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการชักชวนความเข้าใจกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ให้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้องตามระเบียบ เพื่อเป็นการป้องกัน

ปฏิบัติงานผิดระเบียบจะส่งผลกระทบต่อการทำงานผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งเป็นประเด็นที่คณะกรรมการที่ได้รับการเสนอแต่งตั้งวันแรกกันมาก

2.1.4 การทำสัญญาจ้างก่อสร้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่จะให้รูปแบบสัญญาตามตัวอย่างของกรมสามัญศึกษา หลังจากลงนามในสัญญาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะจัดส่งสำเนาสัญญาไปให้หน่วยงานตามที่กำหนดในระเบียบ และทำหนังสือมอบสถานที่ก่อสร้างเพื่ออนุญาตให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการก่อสร้างตามเงื่อนไขสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร

2.1.5 การปฏิบัติตามเงื่อนไขระหว่างประกันสัญญา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ผู้รับจ้างไม่ค่อยปฏิบัติตามเงื่อนไข อาจเป็นเพราะว่าผู้รับจ้างขาดเงินทุนหมุนเวียนใช้ลูกจ้างคนงานที่ไม่มีประสบการณ์ฝีมือและมีจำนวนน้อยเกินไป การปฏิบัติงานเอาแต่สะดวกไม่คำนึงถึงหลักวิชาช่างและหลักปฏิบัติ ด้านการป้องกันอุบัติเหตุในขณะที่ทำการก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะให้ผู้รับจ้างปิดประกาศห้ามไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณการก่อสร้างโดยเด็ดขาด และจะไม่รับรองความปลอดภัยหากขึ้นลวดละเมิดเข้าไป การเรียกร้องค่าเสียหายหรือให้ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ชำรุดบกพร่องต้องทำหนังสือย้ำเตือนหลายครั้งผู้รับจ้างจึงจะลงมือแก้ไข

2.2 กลุ่มครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง

2.2.1 การตรวจและควบคุมงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบรูปรายการ รายละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาทุกประการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ควบคุมงานส่วนใหญ่ผ่านการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างของกรมสามัญศึกษามาแล้ว จึงปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา เทพอรุณรัตน์ (2537) ที่ว่า มีการจัดเตรียมและศึกษาแบบรูปรายการ ตรวจดูความสัมพันธ์และความสมบูรณ์ถูกต้องระหว่างแบบรูปรายการกับรายละเอียดประกอบแบบอย่างละเอียด อ่านแบบรูปรายการก่อนไปปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน ทำการตรวจและควบคุมงานก่อสร้าง ณ สถานที่ก่อสร้างทุกวันอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ของผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 73 (1) ที่กล่าวถึงหน้าที่ของผู้ควบคุมงานก่อสร้างว่า ตรวจและควบคุมงาน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือที่ตกลงให้ทำงานจ้างนั้น ๆ ทุกวัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณ ชัยเสรี (2535) ที่กล่าวถึงหลักปฏิบัติในการควบคุมงานก่อสร้างว่า ต้องศึกษาแบบ ข้อ-

กำหนดและสัญญาโดยละเอียดล่วงหน้าก่อนงานก่อสร้างนั้น ๆ จะเริ่ม หากพบว่ามิขัดแย้งกันในแบบหรือข้อกำหนดหรือสงสัยว่ามีข้อผิดพลาดจะต้องรีบรายงานต่อผู้ออกแบบเพื่อขอคำวินิจฉัยทันที และสอดคล้องกับแนวคิดของ พเยาว์ บัวจันทร์ (2539) ที่ว่า งานของผู้ควบคุมงานต้องรับผิดชอบในขั้นก่อนเริ่มสัญญา คือ การศึกษาแบบรูปรายการประกอบแบบของสัญญาให้ชัดเจนทำความเข้าใจแบบทุกแผ่น ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างแบบรูปรายการละเอียดการก่อสร้างรายการสัญญา หากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจให้พบสถาปนิก วิศวกรเจ้าของแบบ เพื่อทบทวนทำความเข้าใจแนวความคิดของเจ้าของแบบ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบรูปรายการให้ตรงกันแบบที่ใช้ควบคุมงานต้องตรงกับแบบรูปที่แนบท้ายสัญญา และหากพบว่าแบบรูปรายการขัดแย้งกันจะได้ตกลงทำความเข้าใจกับผู้รับจ้างเสียก่อนจะลงมือทำงาน เมื่อผู้รับจ้างเริ่มลงมือทำงานจะกำหนดเป้าหมายและปริมาณของงานที่คาดว่าจะแล้วเสร็จในแต่ละงวด และทำความเข้าใจกับผู้รับจ้างถึงวิธีการดำเนินงานตามเงื่อนไขและกำหนดเวลา รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการกำหนดพื้นที่การทำงานและเส้นทางสัญจรของผู้รับจ้างตามความจำเป็น

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ควบคุมงานก่อสร้างจะทำความเข้าใจกับผู้รับจ้างก่อนลงมือทำงาน โดยชี้แจงลำดับขั้นตอนของการทำงานให้ผู้รับจ้างเข้าใจตรงกัน มีการวางแผนควบคุมดูแลให้การทำงานเป็นไปตามกำหนดเวลาและเงื่อนไข มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้างและผู้ควบคุมงานในการกำหนดพื้นที่ขอบเขตการทำงานและเส้นทางสัญจร ตรวจสอบตำแหน่งและทิศทางของอาคารตามผังบริเวณของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกองออกแบบและก่อสร้าง กรมสามัญศึกษา (ม.บ.ป.) ที่ว่า เมื่อผู้รับจ้างลงมือทำงาน ต้องทำการชี้แจงวิธีการดำเนินงาน กำหนดเขตบริเวณการทำงาน การปักผังอาคารที่จะก่อสร้าง การเตรียมพื้นที่ให้เข้าใจตรงกัน เสนอแนะให้ทำเป็น Gant Chart ประกอบการทำงาน

2.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของวัสดุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ ผู้ควบคุมงานก่อสร้างจะทำการตรวจสอบวัสดุทุกชนิดที่นำเข้ามาในเขตก่อสร้างโดยตรวจสอบชนิด ขนาด จำนวนและหนังสือรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประณีย์ สัตยวณิช (2525) กล่าวว่า ผู้ควบคุมงานสามารถเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้างให้ถูกต้อง รวมทั้งสามารถตรวจสอบคุณภาพของวัสดุตามขอบเขตหน้าที่ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณ ชัยเสรี (2535) กล่าวว่า หน้าที่ประจำของผู้ควบคุมงานคือ ดูแลให้การใช้วัสดุก่อสร้าง

ให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุมัติ และตรวจผลการทดสอบคุณภาพวัสดุทางวิศวกรรม เช่น คอนกรีต และเหล็ก หากปรากฏว่าคุณภาพต่ำกว่าที่กำหนดต้องรีบรายงานวิศวกรผู้รับผิดชอบโดยด่วน

2.3 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน

2.3.1 การมอบหมายงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ จะมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างโดยการเกษียณคำสั่งลงใน หนังสือแจ้งจัดสรร ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2539 กล่าวว่า การจัดซื้อหรือจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคา ให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลและจัดทำหลักฐานการเผยแพร่และปิดประกาศประกวดราคาภายในระยะเวลาที่กำหนด

ด้านการแต่งตั้งครูให้ทำหน้าที่ผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่จะพิจารณาแต่งตั้งจากครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการก่อสร้างและผ่านการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างของกรมสามัญศึกษามาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2539 ข้อ 37 กล่าวว่า ในการจ้างแต่ละครั้งให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งผู้ควบคุมงานที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านช่างตามลักษณะของงานก่อสร้าง จากข้าราชการในสังกัด เป็นหลักการที่ดี ผู้วิจัยเห็นว่า กรมเจ้าสังกัดควรจัดให้มีการอบรมเตรียมความพร้อมเป็นประจำ เพื่อทบทวนหลักและวิธีการควบคุมงานก่อสร้างให้กับบุคลากรของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3.2 การประกวดราคาจ้างก่อสร้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ไม่มีผู้ยื่นขอประกวดราคาในการทำประกาศ 2 ครั้งแรก การพิจารณาผลการประกวดราคาพบว่าผู้รับจ้างมักเสนอราคาสูงกว่างบประมาณที่โรงเรียนได้รับ บางโรงเรียนจะต่อรองให้ผู้รับจ้างลดราคาลง หากไม่ได้ผลก็จะสั่งยกเลิกการประกวดราคาครั้งนั้น สาเหตุอาจเนื่องมาจากงบประมาณที่ได้รับไม่ได้รวมค่าดำเนินการปรับพื้นที่ก่อสร้างซึ่งเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมซึ่งต้องถมดินปรับพื้นที่ก่อนจะดำเนินการก่อสร้างได้ บางโรงเรียนเห็นว่าหากต้องทำการประกาศประกวดราคาครั้งที่ 3 คงไม่ทันปีงบประมาณจึงขอจ้างโดยวิธีพิเศษไปหลายโรงเรียน

2.3.3 การตรวจสอบการดำเนินงานของผู้รับจ้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะคอยกำกับสั่งการให้ผู้ควบคุมงานก่อสร้างทำการตรวจสอบและควบคุมงานก่อสร้างอย่างสม่ำเสมอ และละเอียดทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานและหลักการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ของผู้บริหารตามที่กรมสามัญศึกษา (อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ จรรย์ยานนท์ 2537) ระบุว่า ผู้บริหารต้องมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ และควบคุมงานก่อสร้างของโรงเรียน ตรวจสอบรายงานเสนอและแก้ไขปัญหาในการก่อสร้าง และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกองออกแบบและก่อสร้าง กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป.) ซึ่งกล่าวว่า คนคุมงานก่อสร้างต้องตระหนักในเรื่องความรับผิดชอบและหน้าที่ควบคุมงาน ต้องเอาใจใส่ควบคุมอย่างใกล้ชิด ดูแลให้ผู้รับจ้างทำงานให้ถูกต้องตามแบบรูปรายการและสัญญา

2.2.4 การบันทึกการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมประจำวัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ควบคุมงานได้บันทึกผลการปฏิบัติของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมประจำวันได้อย่างละเอียด ถูกต้องตามแบบตัวอย่างที่ได้รับตอนเข้ารับการอบรม มีการลงนามรับทราบทั้งสองฝ่าย และรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการตรวจการจ้างทราบทุกสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 73 (3) ระบุว่า จดบันทึกการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวันพร้อมทั้งผลการปฏิบัติงานอย่างน้อย 2 ฉบับ เพื่อรายงานให้คณะกรรมการตรวจการจ้างทราบทุกสัปดาห์ และเก็บรักษาไว้เพื่อมอบให้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุเมื่อเสร็จงานแต่ละงวด โดยถือเป็นเอกสารสำคัญของทางราชการเพื่อประกอบการตรวจสอบของผู้มีหน้าที่

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงาน

3.1 ปัญหาการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน

3.1.1 การจำหน่ายแบบรูปรายการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวประกวดราคาต้องทำมากกว่า 1 ครั้ง แต่ทุกครั้งจะมีผู้ให้ความสนใจมาขอซื้อเอกสารประกวดราคาน้อยราย ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความพยายามในการใช้สื่อสารชนิดต่าง ๆ เช่นหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงในท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ข่าวการประกวด

ราคาให้มากยิ่งขึ้น แต่ในบางโรงเรียนผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นทำการขัดขวางไม่ให้ผู้สนใจรายอื่นซื้อแบบรูปรายการ

3.1.2 ปัญหาการดำเนินงานก่อสร้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่จะมีปัญหาอุปสรรคจากภัยธรรมชาติมีพายุ ฝนตกหนักติดต่อกันหลายวันทำให้น้ำท่วมขังพื้นที่ก่อสร้าง ผู้รับจ้างรับงานไว้หลายที่ที่ต้องแบ่งคนงานไปทำที่อื่น คนงานจึงเหลือน้อยไม่เหมาะสมกับเนื้องานที่ลงมือทำในแต่ละวัน ผู้รับจ้างใช้คนงานที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน อาจเนื่องมาจากขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือหวังผลกำไรจากการดำเนินงานมากเกินไปจึงจ้างแรงงานราคาถูกมาทำงาน คนงานมักง่ายทำงานเอาแต่สะดวกไม่คำนึงถึงหลักวิชาช่าง ทำให้ผลงานออกมาไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ด้านการป้องกันอุบัติเหตุผู้รับจ้างไม่ยอมทำรั้วกันพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนทำให้นักเรียนมองเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของลูกจ้างคนงานบางคน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อเยาวชน ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำชับให้ผู้รับจ้างดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขสัญญาโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันทรัพย์สินของผู้รับจ้างเองและป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวได้ทางหนึ่ง

3.2 ปัญหาของผู้ควบคุมงานก่อสร้าง

3.2.1 การควบคุมงานก่อสร้างเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญอย่างมาก แต่ครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างมีความรู้ในหลักการและทฤษฎีจากกรอบมเพียงระยะสั้น ๆ มีประสบการณ์น้อยผู้รับจ้างและคนงานจึงไม่ให้ความเคารพเชื่อถือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาแบบรูปรายการ และไม่เข้าใจลักษณะขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา เทพอรุณรัตน์ (2537) ที่กล่าวว่า ครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างไม่มีความรู้ทางด้านช่างโดยเฉพาะ ทำให้การอ่านและศึกษาแบบให้ละเอียดกระทำได้ยาก อีกประการหนึ่งตอนเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างได้รับความรู้ด้านทฤษฎีจากการรับฟัง หรือการศึกษาดูงานเป็นส่วนใหญ่จึงมองไม่เห็นรูปธรรมจากการปฏิบัติจริง ตามลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงานว่าเป็นอย่างไร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการจัดอบรมครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง น่าจะทำตัวอย่างให้เห็นรูปทรงจริง ๆ เช่น การตัดเหล็กปลอก เหล็กคอกม้า การต่อเชื่อม การรองของออกจาก การผูกเหล็กโครงสร้าง การผูกเหล็กตะแครง 2 ทาง เป็นต้น จัดวางไว้ให้ผู้เข้าอบรมได้ศึกษาเป็นตัวอย่าง จะทำให้

ผู้ควบคุมงานมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น หรือพาไปดูงานก่อสร้างอาคารแบบเดียวกับที่ตนต้องกลับไปควบคุมดูแล หากยังมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจให้ปรึกษาหารือกับสถาปนิกและวิศวกรเจ้าของแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณ ชัยเสรี (2535) ที่กล่าวว่า หลักการปฏิบัติในการควบคุมงานว่า ศึกษาแบบ ข้อกำหนดและสัญญาโดยละเอียดล่วงหน้าก่อนที่งานก่อสร้างนั้น ๆ จะเริ่ม หากพบว่ามีข้อขัดแย้งกันเองในแบบหรือข้อกำหนดหรือสงสัยว่าจะมีข้อผิดพลาดจะต้องรีบรายงานต่อผู้ออกแบบเพื่อขอคำวินิจฉัยทันที

3.2.2 การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ควบคุมงานมีคาบทำการสอนตามปกติสัปดาห์ละ 16 - 20 คาบ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ อีกหลายด้าน อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานที่โดยเฉพาะด้านการสอน กล่าวคือ ทำการสอนได้ไม่เต็มที่ ไม่มีเวลาสำหรับเตรียมการสอนทำให้ประสิทธิภาพการสอนลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะลดคาบทำการสอนของผู้ควบคุมงานให้น้อยลง เนื่องจากยังมีหน้าที่ประจำที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าฝ่ายทำหน้าที่ด้านบริหาร อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารโครงการต่าง ๆ ในฝ่ายที่ตนรับผิดชอบได้ โดยทั่วไปการดำเนินงานก่อสร้างผู้รับจ้างจะให้คนงานลงมือทำงานตั้งแต่เวลา 7.30 น. และเลิกงานเวลา 17.30 น. ดังนั้นผู้ควบคุมงานจึงต้องเสียสละเวลาส่วนตัวไปควบคุมดูแลตั้งแต่เช้าจรดเย็น อีกทั้งต้องศึกษาแบบรูปายการละเอียดล่วงหน้าก่อนไปปฏิบัติงานจริง ๆ และต้องเตรียมการสอนรวมทั้งการสั่งงานในฝ่ายที่ตนรับผิดชอบ จากภารกิจดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุให้ผู้ควบคุมงานเกิดความเครียดได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กรมสามัญศึกษาน่าจะจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อจ้างบริษัทควบคุมงานโดยเฉพาะขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างแทนบุคลากรของโรงเรียน จะทำให้ราชการได้งานที่มีคุณภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และการเรียนการสอนจะไม่เกิดความเสียหาย

3.2.3 ปัญหาการควบคุมดูแลให้งานก่อสร้างเป็นไปตามแบบรูปายการผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้รับจ้างมักไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กล่าวคือใช้คนงานที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ ข้างยังทำงานอย่างไร้ความรับผิดชอบเอาแต่สะดวกไม่ยอมรับฟังคำตักเตือนของผู้ควบคุมงาน และมักจะมีความคิดเห็นขัดแย้งกับคนงานบ่อยครั้ง อาจเป็นเพราะผู้รับจ้างเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากเกินไปจึงจ้างแรงงานราคาถูกไว้ผี มีอมาทำงานคนงานส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่น

มักหยุดงานกลับภูมิลำเนาเมื่อถึงเทศกาลหรือฤดูเก็บเกี่ยวต้องหยุดงานหลายวัน ทำให้งานล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนดในสัญญา

3.3 งานก่อสร้างเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ เทคนิคและขั้นตอนการดำเนินงานอย่างลึกซึ้งซึ่งจะทำให้งานก่อสร้างดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การแต่งตั้งครูผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติ กล่าวคือหาครูที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการก่อสร้างได้ยาก ประกอบกับกรมสามัญศึกษาขาดแคลนครูในสาขาช่าง แต่มีความจำเป็นต้องแต่งตั้งครูให้ทำหน้าที่ควบคุมงานก่อสร้าง จึงคัดเลือกครูที่พอจะมีความรู้และยินดีรับอาสาแล้วส่งเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างเพียงระยะเวลาช่วงสั้น ๆ ผลงานที่ออกมาจึงไม่ค่อยมีคุณภาพเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพพื้นที่ก่อสร้างของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน ก่อนอนุมัติงบประมาณค่าก่อสร้างให้กับโรงเรียนนั้น ๆ ควรจะส่งสถาปนิกไปสำรวจสภาพพื้นที่เพื่อออกแบบอาคารและจัดสรรงบประมาณค่าก่อสร้างให้เหมาะกับสภาพธรรมชาติของแต่ละโรงเรียน ซึ่งบางโรงเรียนตั้งอยู่ในที่ลุ่มน้ำท่วมซึ่งต้องถมดินปรับพื้นที่เสียก่อน บางโรงเรียนอยู่บนเนินเขาต้องไถดินปรับระดับให้ราบเรียบก่อนจึงจะลงมือก่อสร้างได้ กรมสามัญศึกษาจัดสรรงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารให้แต่ไม่มีงบค่าถมดินหรือไถดิน เป็นเหตุให้ไม่มีผู้สนใจยื่นขอประกวดราคา หากเป็นเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบดำเนินการเอง ที่แล้ว ๆ มากรมสามัญศึกษาจะอนุมัติให้ใช้แบบรูปรายการเหมือนกัน และราคาค่าก่อสร้างก็ยิ่งเท่ากันทั่วประเทศโดยไม่คำนึงถึงสภาพพื้นที่ของโรงเรียน

2. การแจ้งจัดสรรงบประมาณประจำงวดกรมควรแจ้งให้โรงเรียนทราบแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้มีระยะเวลาเพียงพอสำหรับการดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างก่อสร้าง เนื่องจากโรงเรียนต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุโดยเคร่งครัด การดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างตามระเบียบต้องใช้เวลาพอสมควร การแจ้งจัดสรรเงินงบประมาณประจำงวดไปถึงโรงเรียนล่าช้า จะทำให้โรงเรียนดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างไม่ทัน ส่วนใหญ่จะไปถึงปลายปีงบประมาณหรือปลายเดือนกันยายน หากโรงเรียนไม่สามารถหาตัวรับดำเนินการได้ทันตามกำหนด อาจจะต้องคืนเงิน

กลับคลัง ถึงจะหาได้ก็ต้องทำเรื่องขอเงินเหลือมปีและอาจจะต้องขอจ้างโดยวิธีพิเศษ ซึ่งจะทำให้ทางราชการเสียประโยชน์จากการประกวดราคาได้

3. การควบคุมงานก่อสร้างเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์และความชำนาญเป็นอย่างมาก แต่ครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างได้รับความรู้จากการอบรมเพียงระยะเวลาสั้น ๆ และได้ความรู้จากทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติจึงมองไม่เห็นปัญหา เมื่อได้ลงมือปฏิบัติจริงจึงจะรู้ว่ามีปัญหาขัดข้องอย่างไรบ้าง กรมสามัญศึกษาคควรจะจัดให้มีการส่งมาครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างหลังจากที่ได้ลงมือปฏิบัติหน้าที่ไปได้สักระยะหนึ่งแล้ว เพื่อให้ผู้ควบคุมงานได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น เทคนิคแนวทางแก้ไขและอื่น ๆ ที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมงาน เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมงานก่อสร้างจะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เพื่อให้อาคารที่ก่อสร้างมีความมั่นคงแข็งแรงตลอดอายุการใช้งานและความปลอดภัยของผู้เข้าไปใช้ จึงต้องควบคุมดูแลงานก่อสร้างอย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาดำเนินการก่อสร้างตั้งแต่เข้าจรดเย็นโดยไม่มีวันหยุดพัก อีกทั้งยังต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ อีก ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญเพื่อเป็นการลดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมงานโดยพิจารณาลดคาบทำการสอนให้น้อยลง โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาของการดำเนินงานก่อสร้าง เพื่อจะได้มีเวลาในการดูแลงานก่อสร้างอย่างใกล้ชิด ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจถึงความจำเป็นให้เพื่อนครูได้รับทราบและให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน และหมั่นเยี่ยมเยียนสอบถามขณะปฏิบัติงานเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ควบคุมงานปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ตามระเบียบสามารถเบิกค่าตอบแทนได้เพียง 1 คน ต่อ 1 สัญญา หากโรงเรียนแต่งตั้งครูให้ทำหน้าที่ควบคุมงานมากกว่า 1 คน โรงเรียนจะต้องหางบอื่น ๆ มาสมทบเพื่อจ่ายให้อีกคนเท่ากับที่เบิกได้จริงตามระเบียบ จะทำให้ครูผู้ควบคุมงานมีกำลังใจและทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่คิดหาประโยชน์จากอามิสสินจ้างที่ผู้รับจ้างเสนอให้เพื่อหวังทุจริตในการปฏิบัติงาน เป็นการป้องกันการประพฤติผิดวินัยได้ทางหนึ่ง และเมื่องานก่อสร้างแล้วเสร็จควรจะพิจารณาความดีความชอบให้เป็นกรณีพิเศษ

6. การดำเนินงานก่อสร้างอาคารของกรมสามัญศึกษาควรจะมีหน่วยงานดูแลกำกับ และควบคุมการดำเนินงานก่อสร้างโดยเฉพาะ เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัด ประกอบด้วยบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ หรือผ่านการศึกษาด้าน การก่อสร้างโดยตรง อาจไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งสายผู้สอนเหมือนปัจจุบันก็ได้ จะช่วยลดภาระ หน้าที่ของครูผู้สอนซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการเรียนรู้การสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างอาคาร ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. ควรจะมีการศึกษาข้อดีข้อเสียของการควบคุมงานก่อสร้างโดยครูผู้ควบคุมงานก่อสร้างกับการว่าจ้างให้บริษัทที่ปรึกษาทำการควบคุมงานก่อสร้าง
3. ควรจะมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะบุคลากรที่จะดำเนินการและดูแล ควบคุมงานก่อสร้างโดยตรงอยู่ในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด แทนการใช้ครูอาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งขาดความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ด้านการก่อสร้างเป็นผู้ควบคุมงาน